

עין משפט
נר מצוה

ד א מיי פֿיט מהלכות מירות הלכה טו:
ה ב מיי פֿי"ב מהלכות ע"ז הלכה א סמג לאון לא טוש"ע י"ד סימן קפא סעיף ב:
ו ג מיי פֿיי מהלכות מירות הלכה ט:
ז ד מיי פֿי"ב מהלכות ע"ז הלכה א סמג שס טוש"ע י"ד פ"י קפא סעיף ה ונרצב אלפס מכות פ"ג ד רפה. ע"ש:
ח ה מיי שס הלכה ז ה טוש"ע שס סעיף י:
נו מיי שס ה' ז טוש"ע שס סעיף ין:
זז מיי שס ה' ג ה טוש"ע שס סעיף ון:

מוסף רש"י

ראשו מה תלמוד לומר.
צמורע תמיצ יגלה תל כל שערו,
הי ראשו כגלגל,
למה לי דכמיצ ראשו (רבות ה.).

פ' הרא"ש

דיקא נמי דקתני ואיני יודע דמשמע שלא ידע מעולם מדלא קתני ושכחתי איהו מכס טמא אלמא שפרחוק היה (נטמא):
באשה שאינה באיסור הקפת ראש, כדאמר בסמוך כל שאינו בהשחתה אינו בהקפה וקטן שהוא מופלא סמוך לאיש:
המקיף את הקטן חייב דרכיב לא תקיפו פאת ואף פאת קטן בכלל:
ודידך מאן מגלה להו, שויו רגילין שלא לשירי פאת כשהיו מגולחין ראש הקטנים:
א"ל חובה, כך שם אשת רב הונא וס"ל דקא איש המקיף את הקטן חייב ולא אשה כדמפרש טעמא בסמוך:
חובה תקבירנהו לבנה, וכי היא רוצה שיקבור את בניה שאינה יראת העונש על שהיא מקפת אותם:
הוי כשנגשה ויבוצת מלפני השליט וקברוה בניה ציפי' שלא קיל אוהו:
מכדי תרוייהו סביר הקפת כל הראש שמה הקפה, רב הונא דאמר חובה מגלח להו אבל איש לא, וכן רב אדא דאמר תקבירנהו לבנה:
במאי קמיעלי דרב אדא סבר דאיש המקיף קטן פטור מדקאמר ודידך מאן מגלח להו ככלל דלדיריהו אפי' איש יכול להקיף את הקטן באיזה סבארא נחלוך:
הואיל וליתנהו בהשחתה וליתנהו בהקפה, פ"י באיסור הקפה כלל ואף להקיף הקטן מותרות, וכן אם הקיפה את הגדול פטורה:
ורב אדא סבר, נהי דליתנהו בהקפת ראשו:
בהקפת ראש איתנהו:
אחד המקיף ואחד הנקיף במשמע דלא תקיפו:
והאי קטן וכו' והאי דקאמר רב אדא חובה תקבירנהו לבנה לדבריו דרב הונא קאמר לדידך דלית לך דכי ניקף פטור מקיף נמי פטור דקאמר המקיף את הקטן חייב, גם חובה יש לירא מעונש דאין חילוק בין איש מקיף קטן לאשה מקפת:
ותניא ראשו מה ח"ל, גבי מצורע כתיב וגילח את כל שערו את ראשו ואת זקנו ואת גבות עיניו דאש שעריו דכ"י:
היחזק דריש לראשו דמיותר דבכלל כל שערו הוא ולקטן דריש זקנו, וגבות עיניו דריש פ' פ"י מביא לכלל ופרט וכלל לרבות כל כנוס שער ונראה:

נז:

דקתני ואיני יודע, דמשמע ם שלא נודע לו מעולם משום דלא הוה

צהסי מדלא קתני שכחתי: **והא** קא עביד הקפה.

אין[נרשא] השחתת הקפה?: **[באשה]**, בראש האשה שאינה אסורה

צהקפה דדרשין צסמוך כל שאינו צהשחתה אינו צהקפה:

והא קא עביד השחתת זקן, צנספק תגלחת מנורע מגלח זקנו צתער וקעצר צהשחתת זקן ובהקפת ראש מספק:

המקיף את הקטן חייב, דכי כתיב רחמנא לא תקיפו פאת אף אפאות דקטן אזור:

ורידך מאן מגלח דהו, שראה צניס קטנים מגולחים

רשזיהם עס פאותיהם: א"ל חובה, אשמו היתה ורב הונא לטעמיה דאמר צסמוך הנשים מותרות להקיף דכיון דליין צאיסור דניקף לימנהו נמי צאיסור דמקיף: **חובה** תקבירנהו אבניה, דאיסורא קא עצדא:
כולהו שני כו', כשגגה שיוצאת מלפני השליט:

מכדי תרוייהו סבירא דהו הקפת כל הראש שמה הקפה, רב הונא דאמר חובה מגלחה להו אבל האיש היה עובר אע"פ שמגלח כל ראשם וכן רב אדא דאמר חובה תקבירנהו לצניה חובה נענשה:
במאי פליגי, מאי טעמייהו: **והני נשי** הואיל וליתנהו בהשחתה ליתנהו בהקפה, צין להיות נקפות צין להקיף אחרים ואפילו לגדול מותרות: **ורב אדא בר אבהה סבר** אחד המקיף ואחד הנקיף **במשמע**, פשטיה דקראן ודאי לניקף אזור רחמנא דהא פאת ראשכם כתיב דהיינו הניקף ומיהו מדקאמר לא תקיפו ולא כתיב לא תוקפו הוסב הלאו גם על המקיף כדי להקיש מקיף לניקף כלומר כל היכא דניקף צב חיצא הוא כל"ה מקיף

נמי צב חיצא הוא וההוא קטן הואיל וגופיה לאו צב עונשין הוא ולא

מיחייב מקיף ליה נמי לא מיחייב ואפי' איש שרי לאקופי לקטן ואין

לתמונה מנא ליה להשי"ם דרב אדא צב אהבה סבר מותר לגדול להקיף את הקטן

לזה דמשמע לדידי אפי' גדול מקיף לקטן אבל לדידך מאן מקיף להון והאי דלטייה היינו לפי סברתו דרב הונא דאסר לגדול להקיף לקטן ואמר ליה כיון דאסרת לגדול להקיף לקטן גם האשה אסורה להקיף לקטן דלא ס"ל למדרש* לרב אדא לדרוש כל שיטנו צהשחתה ישנו צהקפה לפטור אשה ממקפת אחרים ואע"ג צצקידושין צפ' קמא (דף לה:) דרשין הכי כל שיטנו צהשחתה ישנו צהקפה כו' לפטור נשים הניקפות צההיא דרשה מורה רב אדא משום דפשטיה דקרא איירי צניקף אבל מה שדורש רב הונא נמי לא תקיפו אמקיף מלישנא דלא תקיפו ומקיפו להשחתת זקן לפטור האשה המקפת אפי' לגדול צהא ודאי פליג רב אדא דלית לן להקיש הקפה להשחתה אלא צמאי דאיירי פשטיה דקרא כגון צניקף והשתא פליגי צתרמי רב הונא סבר דאשה שריא להקיף צין גדול צין קטן הואיל ואינה צהשחתה אינה צהקפה צין להיות צהקפה דלאירי ציה פשטיה דקרא צין להקיף אחרים ורב אדא סבר דודאי אשה פטורה מלהיות ניקפת מהקישא דהשחתה דאיירי ציה פשטיה דקרא אבל מלישנא דלא פשטיה דקרא צין להקיף אחרים ורב אדא סבר דאדאי פליג רב אדא דלית לן להקיש המקפת אפי' לגדול צהא ודאי פליג רב אדא דלית לן להקיש המקפת אפי' לגדול להקיף את הקטן חייב ולא מסתברא ליה לרב הונא למידרש דמשום דאפקיה קרא צהך לישנא דלא תקיפו דמשמע אמקיף ואניקף למימר דהיכא דניקף לאו צב חיצא מקיף נמי פטור דהיינו למיגמר מגצרא על גצרא לא משמע ליה ורב אדאן אפקיה קרא צהך לישנא למימר היכא דניקף לאו צב חיצא מקיף נמי פטור הילכך גדול המקיף לקטן פטור ונראה דקי"ל צב רב הונא דאשה שריא להקיף קטן והי"ה לגדול דסוגיא דהש"ס כותמיה צפרק קמא דצבא מצינא (דף י:) דקאמר יי מאי צייניהו איש דאמר לאשה אקיפי לי קטן וקאמר דהשלח דהיינו האשה לאו צת חיצא היא אלמא דאשה מותרת להקיף לקטן כרב הונא ומדנקט נמי* אשה ולא איש משמע נמי דאיש המקיף לקטן חייב והיינו נמי כרב הונא והוא מצי למימר התם שהאיש אמר לאשה אקיפי לי גדול כיון דסוגיא אולא כרב הונא אלא הגדול לא יצאה שמוע לה שתקיפנו כי הוא יתחייב

אבל קטן לאו צב מחאה הוא ולאו צב עונשין הוא וא"ת ולרב אדא דמקיש מקיף לניקף והי"ה דנקיש ניקף למקיף ונימא כל היכא דמקיף לאו צב חיצא ניקף נמי פטור ויהיה מותר להיות ניקף מן העוצד כוכבים וי"ל לרב אדא מקיף לניקף מקשינן משום דעיקר חיצא דקרא אניקף כתיב לא תקיפו פאת דהיינו פאת דניקף למימר היכא דניקף צב חיצא גם המקיף חייב ואי הניקף לאו צב חיצא הוא המקיף פטור אבל כשהניקף צב חיצא אף אם אין המקיף צב חיצא אסור דקרא אמי לאקופי מקיף דמשמע מלישנא דלא תקיפו אניקף דמשמע מגופיה דפשטיה דקרא אבל אין סברא להקיש גופיה דקרא דהיינו הניקף למקיף דלא משמע מלל מלישנא צעלמא לא תקיפו ולא מגופיה דקרא ומהע דאם לא כן מנורע אמאי דחי לאו דהקפה והא אפשר לקיים שמהם שיקיפו קטן ואשה ועוצד כוכבים אלא שמע מינה כדפרישית וא"ת ולרב הונא דלא מקיש מקיף לניקף ואע"ג דניקף לאו צב חיצא הוא מיחייב מקיף אם כן המקיף את העוצד כוכבים לחייב כמו המקיף לקטן ודוחק לחלק משום דקטן דאמי ולכלל חיוצ דהשתא מיהא לאו צב חיצא הוא וטעמא דרב הונא דלא תלי צבכי אלא משום דלא מקיש מקיף לניקף ונראה להר"ף דיש לומר הואיל וכתיב פאת ראשכם אישראל קאי קרא אלא אעוצד כוכבים וז"ע צמקיף את האשה אי מחייב כמו צקטן לרב הונא"י: **רַבִּי שְׁנַאמֶר** רֵא תְּקִיפוּ יְבוּאֵי אֶף מְצוּרַע בֶּן תַּלְמוּד לְוֹמֵר רֵאשׁוּ, קא סלקא דעתך השתא דמן הדין לא אינטערין קרא למדחי לא תעשה דהקפה דאף לאו השוה צכל קיס לן ב| דהקפת כל הראש שמה הקפה:

שני נזירים פרק שמיני נזיר

(ו) **וקא עברי** ^א **על לאו דהקפה**, דתגלחת אינו לנזרך ויש צה משום לא תקיפו^ו: **אמר שמואל צאשה וקטן**, כגון שהיו שני נזירים הללו שמי נשים או שני קטנים דלא מיחייבי אהקפה: **אמאי**, מגלח ארצב תגלחיות והא קא עבר צתרמי תגלחיות קמיימא משום לאו

צודלא תשחית את פאת (ס) זקנו) שכן מגלח וכלן שערו ואלידך מינייהו קעבר משום הקפה: **והא קא עביד השחפה** גרסי': **א"ל רב אדא צב אהבה לרב הונא לדידך**, דאמרת דהמקיף את הקטן חייב ג| קטנים דאיתנהו מגולחין כל הראש כדאורחיייהו דאינשי דקמגלחי להו כדי להצרותם לאחר החולי מאן קמגלח להו: **אמר ליה חובה**, כך שמה דאשמו דרב הונא דקסבר רב הונא דאשה לא מייפקדא אלאו דהקפת הראש אראש אחרים כלל: **אמר ליה רב אדא** ^ז **סוקבירנהו לצניה**, דלדידך דאמרת המקיף את הקטן חייב כי מקפת ליה אשה נמי חייבת אבל לדידי אפילו גדול המקיף את הקטן פטור והוא הדין נמי לאשה וכן צגדול המקיף את הגדול חייב והוא הדין לאשה: **מדוי תרוייהו סבירא** **לנו דהקפת כל הראש שמה הקפה**, והא הוה לאו הקפת כל הראש לצניו דרב הונא: **במאי פליגי**, כלומר מאי איכא צייניהו דמאן דאסר צגדול אצאמאי שרי צאשה: **והני נשי** הואיל ולימנהו צהשחתה, דלית להו זקן לימנהו צהקפה כלל שאפילו אשה המקפת את הגדול פטורה: **רב אדא צב אהבה סבר כי אמר רחמנא לא תקיפו אחד הניקף ואחד המקיף צמשמע**, ולהא מילתא איתקש ניקף למקיף דכל היכא דניקף חייב מקיף נמי חייב לא שגא איש ולא שגא אשה: **והאי קטן הואיל והוא גופיה לא מיחייב**, משום

דלאו צב עונשין הוא דמקיף ליה נמי לא מחייב ואפילו איש: **יכול**
ליתנהו מנא ליה להשי"ם דרב אדא צב אהבה סבר מותר לגדול להקיף את הקטן דמשמע ליה מדקאמר ליה לרב הונא ודידך מאן מקיף להו דמשמע לדידי אפי' גדול מקיף לקטן אבל לדידך מאן מקיף להון והאי דלטייה היינו לפי סברתו דרב הונא דאסר לגדול להקיף לקטן ואמר ליה כיון דאסרת לגדול להקיף לקטן גם האשה אסורה להקיף לקטן דלא ס"ל למדרש* לרב אדא לדרוש כל שיטנו צהשחתה ישנו צהקפה לפטור אשה ממקפת אחרים ואע"ג צצקידושין צפ' קמא (דף לה:) דרשין הכי כל שיטנו צהשחתה ישנו צהקפה כו' לפטור נשים הניקפות צההיא דרשה מורה רב אדא משום דפשטיה דקרא איירי צניקף אבל מה שדורש רב הונא נמי לא תקיפו אמקיף מלישנא דלא תקיפו ומקיפו להשחתת זקן לפטור האשה המקפת אפי' לגדול צהא ודאי פליג רב אדא דלית לן להקיש הקפה להשחתה אלא צמאי דאיירי פשטיה דקרא כגון צניקף והשתא פליגי צתרמי רב הונא סבר דאשה שריא להקיף צין גדול צין קטן הואיל ואינה צהשחתה אינה צהקפה צין להיות צהקפה דלאירי ציה פשטיה דקרא צין להקיף אחרים ורב אדא סבר דודאי אשה פטורה מלהיות ניקפת מהקישא דהשחתה דאיירי ציה פשטיה דקרא אבל מלישנא דלא פשטיה דקרא צין להקיף אחרים ורב אדא סבר דאדאי פליג רב אדא דלית לן להקיש המקפת אפי' לגדול להקיף את הקטן חייב ולא מסתברא ליה לרב הונא למידרש דמשום דאפקיה קרא צהך לישנא דלא תקיפו דמשמע אמקיף ואניקף למימר דהיכא דניקף לאו צב חיצא מקיף נמי פטור דהיינו למיגמר מגצרא על גצרא לא משמע ליה ורב אדאן אפקיה קרא צהך לישנא למימר היכא דניקף לאו צב חיצא מקיף נמי פטור הילכך גדול המקיף לקטן פטור ונראה דקי"ל צב רב הונא דאשה שריא להקיף קטן והי"ה לגדול דסוגיא דהש"ס כותמיה צפרק קמא דצבא מצינא (דף י:) דקאמר יי מאי צייניהו איש דאמר לאשה אקיפי לי קטן וקאמר דהשלח דהיינו האשה לאו צת חיצא היא אלמא דאשה מותרת להקיף לקטן כרב הונא ומדנקט נמי* אשה ולא איש משמע נמי דאיש המקיף לקטן חייב והיינו נמי כרב הונא והוא מצי למימר התם שהאיש אמר לאשה אקיפי לי גדול כיון דסוגיא אולא כרב הונא אלא הגדול לא יצאה שמוע לה שתקיפנו כי הוא יתחייב

אבל קטן לאו צב מחאה הוא ולאו צב עונשין הוא וא"ת ולרב אדא דמקיש מקיף לניקף והי"ה דנקיש ניקף למקיף ונימא כל היכא דמקיף לאו צב חיצא ניקף נמי פטור ויהיה מותר להיות ניקף מן העוצד כוכבים וי"ל לרב אדא מקיף לניקף מקשינן משום דעיקר חיצא דקרא אניקף כתיב לא תקיפו פאת דהיינו פאת דניקף למימר היכא דניקף צב חיצא גם המקיף חייב ואי הניקף לאו צב חיצא הוא המקיף פטור אבל כשהניקף צב חיצא אף אם אין המקיף צב חיצא אסור דקרא אמי לאקופי מקיף דמשמע מלישנא דלא תקיפו אניקף דמשמע מגופיה דפשטיה דקרא אבל אין סברא להקיש גופיה דקרא דהיינו הניקף למקיף דלא משמע מלל מלישנא צעלמא לא תקיפו ולא מגופיה דקרא ומהע דאם לא כן מנורע אמאי דחי לאו דהקפה והא אפשר לקיים שמהם שיקיפו קטן ואשה ועוצד כוכבים אלא שמע מינה כדפרישית וא"ת ולרב הונא דלא מקיש מקיף לניקף ואע"ג דניקף לאו צב חיצא הוא מיחייב מקיף אם כן המקיף את העוצד כוכבים לחייב כמו המקיף לקטן ודוחק לחלק משום דקטן דאמי ולכלל חיוצ דהשתא מיהא לאו צב חיצא הוא וטעמא דרב הונא דלא תלי צבכי אלא משום דלא מקיש מקיף לניקף ונראה להר"ף דיש לומר הואיל וכתיב פאת ראשכם אישראל קאי קרא אלא אעוצד כוכבים וז"ע צמקיף את האשה אי מחייב כמו צקטן לרב הונא"י: **רַבִּי שְׁנַאמֶר** רֵא תְּקִיפוּ יְבוּאֵי אֶף מְצוּרַע בֶּן תַּלְמוּד לְוֹמֵר רֵאשׁוּ, קא סלקא דעתך השתא דמן הדין לא אינטערין קרא למדחי לא תעשה דהקפה דאף לאו השוה צכל קיס לן ב| דהקפת כל הראש שמה הקפה:

אמר

מסורת הש"ם

א) לעיל מה. לקמן נהא,
ב) לעיל מה. לקמן נט:,
ג) צ"ק פ., ד) קדושין לה:,
ד) לעיל מה. יצמות ה.,
ו) ויקרא יט., ו) נשם,
ח) צ"ל אי נמי., ט) נערי מוס', נעושות ג. ד"ה ועל הקול.

תורה אור השלם

1. לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך: ויקרא יט כז
2. וזקיה ביום השביעי יגלח את כל שערך את ראשו ואת זקנו ואת גבת עיניו ואת כל שער יגלח וכבס את בגדיו ורחץ את בשרו במים ויקרא יד ט וקטרה:

נוסחת הריב"ן

א) ממקפ על: צ| משום לאו דהשחתה דלא כי פאת זקנך שכן מגלח צו שערו ואלידך:
ב) וזקיה בני צני דידך דאיתנהו מגלחין את הראש כד אורחיייהו:
ד| מוהב:
ה) מאי טעמא שרי:

הגהות הב"ח

א) גמ' ד' תגלחות אמאי והא קעביד:
ב) שם לדידך מאן מגלח:
ג) שם מרוייהו סבירא דהוי הקפת:
ד) רש"י מעליד ד"ה דיקא וכו' ידע הפ"ד ואח"כ מ"ה וקעביד הקפה ועבר על לאו דהקפה:
ה) רש"י אמאי וכו' פאת זקנך שרי:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה דקתני כו' שלא נודע לו מעולם. ע"י יצמות כג ע"צ וצמידושי צכור שור שם:

הגהות מהר"ב רינשבורג

א) תורה"ה והא קא עביד הקפה צוקן השחתה הקפה בראש פל"י א"מ:
ב) ר"ה לפי שנאמר וכו' צכל קיס לן דדמי אלא קמ"ל דהקפת כל הראש שמה הקפה פל"י א"מ ויעשה"ה:

הגהות הרוסופות

1. צ"ל צייחס.
2. צ"ל צוקן השחתה הקפה בראש.
והוא סה"ד. ואח"כ מה"ד צאשה שאינה אסורה טו' פל"י.
3. מיכת כל נמחק.
4. מיכת למדרש נמחק.
5. מיכת נמי נמחק.
6. צ"ל סה"ה.
7. צ"ל פאת ראשכם.

^[א] צ"ל וגבות עיניו דריש דקטן, וגבות עיניו דריש פ' פ"י מביא לכלל ופרט וכלל לרבות כל כנוס שער ונראה: